

Katedra trestního práva

Posudek oponenta na diplomovou práci Marka Lepáčka „Nutná obrana v ČR, SR a v Irské republice“

Předložená diplomová práce obsahuje 60 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, čtyř základních kapitol a závěru. Vnější úprava je velmi pěkná. Okruh použité literatury je poměrně obsáhlý, zahrnuje i řadu prací zahraničních autorů a je rozhodně přiměřený zvolenému tématu. Po formální stránce splňuje předložená práce všechny požadavky na ni kladené.

Diplomant si za téma své práce zvolil problematiku sice tradiční, avšak současně rozhodně nikoliv snadnou. Netradiční je ovšem forma zpracování práce jako komparativní studie. Téma klade přiměřené nároky na excerpce pramenného materiálu, avšak komparace ve svých důsledcích vede k vyšším nárokům na samotné zpracování práce, vyžadující analýzu a následnou syntézu informací pro vzájemnou komparaci.

Po stručném úvodu, ve kterém diplomant charakterizuje cíl a zaměření své práce, se nejprve krátce věnuje vývoji právní úpravy zkoumaného institutu na našem území.

Následující kapitola je věnována nutné obraně v České republice. Diplomant se se zde soustředil především na analýzu pojmu útoku, přiměřenosti obrany, posuzování excesů a putativní obrany, hodnocení automatických obranných zařízení. Toto pojednání pak doplňuje rozbor některých zvláštních situací z hlediska nutné obrany (rvačka, úřední osoby, revizoři, soukromé bezpečnostní služby). Výklad, který diplomant podává, je určitě věcně správný. Diplomant se zde v hojné míře opírá o literární prameny a o judikaturu, včetně nálezů Ústavního soudu. Činí tak ovšem samostatným a tvůrčím způsobem, kterému nelze nic vytknout. Diplomantu se podařilo vyhnout se riziku popisnosti.

Další kapitola práce je pak věnována nutné obraně ve Slovenské republice. Zajímavé zamyšlení diplomant uvádí nad použitými pojmy „tento zákon“ ve slovenské úpravě, a „trestní zákon“ v úpravě české. Zde diplomant patrně přehlédl výkladové pravidlo v § 110 českého trestního zákoníku. Proti kritice demonstrativního uvedení okolností, které mají vliv na posuzování přiměřenosti obrany ve slovenské úpravě, lze ovšem namítnout, že uvedení takových typických okolností může mít instruktivní význam pro interpretační a aplikační praxi za použití argumentu a simili. Velmi zdařilý je rozbor třetího odstavce ustanovení o nutné obraně ve slovenské úpravě. Kladně třeba rovněž hodnotit, že diplomant zaznamenal, že podobné ustanovení bylo v rámci procesu rekodifikace zvažováno i v České republice. V otázce putativní obrany je správný odkaz na ustanovení českého trestního zákoníku o omylu.

Čtvrtá kapitola práce se zabývá institutem nutné obrany v Irské republice. Diplomant zde především charakterizuje podmínky, které umožňují v obraně jednat a požadavek přiměřenosti na jednání samé. Poté se zaměřuje na některé související otázky, jako je pomoc v obraně, ochrana majetku, tzv. doktrína hradu, vztah obrany a provokace a obrana před znásilněním. Výklad je podán velmi srozumitelně a přehledně. Opírá se o bohatou literaturu a soudní rozhodnutí. Kladně třeba hodnotit, že diplomant kontinuálně provádí srovnání s českou úpravou a existující rozdíly hodnotí. Tato kapitola je přínosem i pro českého odborného čtenáře.

V závěru své práce diplomant stručně, přehledně a výstižně shrnuje poznatky, ke kterým ve své práci dospěl. Ze stávající právní úpravy nejlépe hodnotí úpravu slovenskou, a to především pro vyloučení trestnosti v některých případech excesu. Z irské úpravy diplomanta oslovila zejména tzv. doktrína hradu.

Celkově lze předloženou diplomovou práci hodnotit jako zdařilou. Diplomant prokázal hlubokou znalost zvolené problematiky, a to jak pokud jde o právní úpravu, judikaturu tak i dosavadní zpracování v odborné literatuře. Zejména třeba vyzdvihnout, že diplomant zpracoval velkého množství zdrojů vesměs samostatným a tvůrčím způsobem, přehledně a srozumitelně. Kladem práce je rovněž pečlivě prováděné srovnávání právních úprav a vyvozování hodnotících závěrů. Zmínit třeba též skutečnost, že diplomant provedl vlastní anketu mezi respondenty a její výsledky pak přehledně shrnuje v příloze své práce.

Předložená diplomová práce po obsahové i po formální stránce určitě splňuje požadavky na ni kladené a je zcela způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by diplomant mohl vyjádřit svůj názor na požadavek „ustoupení“ před útokem v irské právní úpravě.

Předběžná klasifikace: výborně

V Praze dne 13.3.2017

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent